

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Христина Вилхелм Благойчева*
Икономически университет - Варна
Научна специалност: 05.02.05. "Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка (Социално осигуряване и подпомагане)"

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Теодора Петрова Христова*
Тема на дисертационния труд: *„Финансиране на здравното осигуряване в България*
- проблеми, тенденции и насоки за усъвършенстване ”

Основание за представяне на становището: Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № 351/17.02.2021 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантката се е обучавала по докторска програма към катедра "Финанси" на УНСС по научна специалност "Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка", съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1056/30.03.2018 г. Обучението е осъществено в редовна форма и е за срок от три години, считано от 12.03.2018 г. до 12.03.2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е разработен в обем от 232 страници. Състои се от увод, три глави, заключение и използвана литература. Допълнително са включени 44 страници с приложения – данни и авторски изчисления.

В структурно отношение разработката създава предпоставки за постигане на поставените цел и задачи на научното изследване. Обектът и предметът на изследването са формулирани ясно и конкретно. Защищаваната теза точно отразява съдържанието и основните приноси моменти в дисертационния труд. Коректно са посочени ограниченията на изследването.

Представеният дисертационен труд представлява изследване по възможностите за подобряване на финансовия модел на здравно осигуряване в България. Темата е особено актуална в няколко насоки. От една страна влошената демографска структура и все още ниските средни доходи в страната, затрудняват стабилността както на публичната здравноосигурителна, така и на частната здравнозастрахователна система. От друга страна стоят високите директно заплащани разходи от потребителите за получаване на по-качествени здравни услуги. На трето място – формиралите се, вече като хронични, дефицити в средствата, необходими за предоставяне на качествени

медицински услуги. Ситуацията допълнително се усложнява и от натиска, който пандемията от COVID-19 оказва върху здравната система. И на четвърто място, въпреки, че съществуват изследвания в тази област, мисля, че такова обстойно изследване и с такава насоченост, се прави за пръв път в България. В тази насока направените в дисертационния труд изследвания са от голяма важност, тъй като наблягат върху поставянето на пациента в центъра на българското здравеопазване, за да се задоволят в най-голяма степен очакванията за адекватно бъдещо медицинско обслужване. Акцентът е насочен към разработване на сценарий в три варианта за промяна на финансовия модел на здравното осигуряване в България, които в сравнително краткосрочен план (до 2025 г.) да съдействат за стабилизиране на финансовите потоци, необходими за осигуряване на по-качествена здравна защита.

Съвсем логично обект на изследването е системата на финансиране на здравното осигуряване в България, а предметът са проблемите, тенденциите и насоките за усъвършенстване на модела на финансиране.

Защитаваната в дисертационния труд теза е, че финансирането на здравното осигуряване в страната е възможно да се реновира чрез комплекс от мерки, засягащи финансовите отношения между осигурителен фонд, осигурени лица, осигурители, застрахователни дружества и доставчици на здравни услуги и продукти. Обособените на тази основа шест изследователски хипотези водят до извода, че едно подобряване на модела би могло да доведе както до смекчаване на проблемите в здравноосигурителната система, така и до ограничаване на несправедливо големите директно заплащани разходи за здраве от потребителите. В тази връзка е и поставената цел на изследването - да се предложи комплекс от насоки за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване, които да допринесат за подобряване на финансовата ефективност и устойчивост на функциониране на системата в краткосрочен прогнозен хоризонт до 2025 година. Формулирани са и осем задачи, които позволяват на докторанката да постигне поставената цел.

Списъкът на използваната литература обхваща 193 източника, от които 80 на български език, 6 на немски език и 107 на английски език. Източниците са разнообразни, което показва, че докторант Христова познава много добре литературата, научните достижения и нормативната уредба в тази област.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд се характеризира с оригиналност на изследването, засягащо важни проблеми по разпределянето на финансовата тежест и извеждането на предложения за трансформации в организацията на системата (повишаване на осигурителната вноска, създаване на предпоставки за повишаване на конкуренцията и засилен контрол, тристълбова осигурителна система и др.). Емпиричните резултати от представеният симулационен модел показват, че съществуват възможности да се постигне по-висока ефективност при задоволяване на потребностите от здравни услуги на потребителите. Същевременно направеният SWOT-анализ дава ценни знания за предимствата и недостатъците на трите предложени варианта, така че да може да се работи в насока на допълнителни анализи и проекти. От тази гледна точка представената разработка обогатява съществуващите научни знания по проблематиката и дава ценни идеи за допълнителна изследователска работа.

Построяването на изложението отговаря на основните качествени изисквания за неговото оценяване: оригиналност на изследването, висока степен на проникване в

дълбочината и същността на проблема и методическа издържаност на изследването.

Достатъчно ясно и аргументирано докторантката е успяла да постигне основната си изследователска цел и да реши поставените задачи. На тази база доказва и основната си изследователска теза.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Съдържащите се в дисертационния труд научни и научно-приложни приноси се изразяват в обогатяване, разширяване и допълване на съществуващите научни знания по изследвания проблем, както и реални практически предложения. Към тях могат да бъдат отнесени:

- задълбочено и аргументирано систематизиране на основните финансови здравноосигурителни модели, функциониращи в ЕС, с извеждане на техните предимства, недостатъци и тенденции по заложените реформи за изследвания период на дисертационния труд;
- направеното систематизиране е дало основата за разработване на авторски модел за оценка на ефективността на функциониращите здравноосигурителни модели в ЕС и класифициране на техните резултати за периода 2010-2020 г.;
- извършените анализи в дисертационния труд са дали възможност да се открият основните проблеми и тенденции на финансирането на здравното осигуряване в България, причините за тях и негативните последици както за системата, така и за обществото;
- предложени са три отделни сценария с насоки за усъвършенстване на финансирането на здравноосигурителния сектор в страната, като и за трите е осъществена емпирична симулация във връзка с ползите и недостатъците при тяхното прилагане;
- на базата на симулационните модели са изведени обосновани аргументи за подобряване на финансовата устойчивост на здравното осигуряване в средносрочен прогнозен хоризонт.

Обективната оценка на приносите, формулирани от докторантката е, че те са защитими и добре аргументирани. В научно-приложен аспект приносите са с безспорна значимост, тъй като могат да подобрят финансовото стабилност на здравноосигурителната система и да допринесат както за генериране на по-висока възвръщаемост в сектора, така и до социални ползи за обществото.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Христова посочва четири научни публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд. Това са доклади, представени на научни конференции, три от които - с международно участие. Те отразяват научния потенциал на авторката и популяризират научните идеи, върху които тя работи.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът (в обем от 62 страници) отразява адекватно структурата, съдържанието и основните моменти в дисертационния труд. Приносите са коректно определени и обстойно представени. Личи интересът и ангажираността на докторанта към проблемите на здравеопазването в България.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

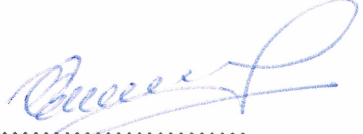
Тематиката на разработеният дисертационния труд безспорно ще представлява интерес за широката научна общност и за здравнозастрахователните компании. Затова

препоръчвам на докторант Христова да представи резултатите от изследователската си работа и в специализирани научни издания в страната и чужбина.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд, по отношение на своята структура, обем, актуалност и получени научни резултати, има висока научна стойност и практическо значение за усъвършенстване на управлението на инвестиционния риск в портфейлите на универсалните пенсионни фондове. Като цяло той напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Изцяло положителната ми оценка е основание да изразя и своя положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Теодора Петрова Христова.

17.03.2021 г.
гр. Варна

Подпис:
(доц. д-р Христина Благойчева)